

Αριθμ. Πρωτ. ΑΝΑΦΟΡΩΝ: 2257
Ημερομ. Κατάθεσης: 7/4/2021

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΣΟΦΙΑ ΣΑΚΟΡΑΦΑ

Βουλευτής Β3΄ Νότιος Τομέας Αθηνών – **ΜΈΡΑ 25**

Αθήνα 01/04/2021

ΑΝΑΦΟΡΑ

Προς την Υπουργό Παιδείας και Θρησκευμάτων κ. Νίκη Κεραμέως

.....

Η Βουλευτής Σοφία Σακοράφα Καταθέτει προς την Υπουργό Παιδείας Και Θρησκευμάτων ως Α ν α φ ο ρ ά το από 26/02/2021 Υπόμνημα της «Πανελλήνιας Ένωσης Αναγνωρισμένων Σχολών Χορού, για ίδρυση Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος Χορευτικών Σπουδών»,

η οποία αφορά στην υποβάθμιση των τίτλων σπουδών του χορού και στην εξομοίωση των Διπλωματούχων Χορευτών με αποφοίτους Λυκείου, μετά την ανωτατοποίηση των ΤΕΙ, αφού δεν υπάρχει πλέον αντιστοίχιση με τις σχολές των ΤΕΙ

και καταλήγει ζητώντας την ίδρυση Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος Χορευτικών Σπουδών, τετραετούς φοίτησης, όπως και στις άλλες μορφές Καλών Τεχνών, προκειμένου να αποκατασταθεί η αδικία που υφίστανται οι Διπλωματούχοι Χορευτές αλλά και ο Χορός, ως τέχνη, στη χώρα μας.

Η Βουλευτής που καταθέτει

.....
Σοφία Σακοράφα

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΕΝΩΣΗ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΜΕΝΩΝ ΣΧΟΛΩΝ ΧΟΡΟΥ

«Π.Ε.Α.Σ.ΧΟ»

Ζηρίνη 3, 145 62, Κηφισιά.

τηλ.2108082927 - 2108070087

Email:peasxo@gmail.com

Αθήνα 26/02/2021

Αρ.Πρωτ: 31

ΠΡΟΣ:

Το Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων

Κοινοποιούμενη:

1/.

κ. Πρωθυπουργό, Κυριάκο Μητσοτάκη.

κ. Υπουργό Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, κα Νίκη Κεραμέως

κ. Υπουργό Πολιτισμού και Αθλητισμού, κα Λίνα Μενδώνη.

κ. Υφυπουργό Πολιτισμού και Αθλητισμού, κο Νικόλαο Γιατρομανωλάκη

2/.

**ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ-ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ/ΤΟΜΕΑΡΧΕΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ**

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

Της Πανελλήνιας Ένωσης Αναγνωρισμένων Σχολών Χορού, που εδρεύει στην Κηφισιά Αττικής (Ζηρίνη 3), όπως νομίμως εκπροσωπείται.

Ως Σωματείο μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, το οποίο έχει συσταθεί από πτυχιούχους καθηγητές χορού-ιδιοκτήτες Ερασιτεχνικών και Επαγγελματικών Σχολών Χορού, με σκοπό, μεταξύ άλλων, την προώθηση των δικαιωμάτων του Κλάδου, Σας διαβιβάζουμε τις θέσεις μας σχετικά με την ακαδημαϊκή κατάσταση των διπλωματούχων του Κλάδου μας και, εν είδει κραυγής αγωνίας, Σας υποβάλλουμε το πάγιο αίτημα του Καλλιτεχνικού Κόσμου της Χώρας περί ένταξης των σπουδών Χορού στην Ανώτατη Εκπαίδευση.

Ενταύθα,

A. Η Καλλιτεχνική Εκπαίδευση στην Ανώτερη Βαθμίδα Εκπαίδευσης.

1. Στα τέλη της δεκαετίας του 1950, υποστηρίχθηκε και εδραιώθηκε, διεθνώς, η θέση ότι η επένδυση στην εκπαίδευση, στο «ανθρώπινο κεφάλαιο», σύμφωνα με τον καθιερωμένο όρο της εποχής, αποτελεί την αποδοτικότερη επένδυση για την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη μίας χώρας. Για τον σκοπό αυτό, προκρίθηκαν δύο δρόμοι: η διεύρυνση της πανεπιστημιακής εκπαίδευσης και η διεύρυνση, στις χώρες που δεν ήταν αναπτυγμένη, της ανώτερης-επαγγελματικής εκπαίδευσης.

Η παραπάνω πρόβλεψη αποτυπώθηκε στο αρ. 16 του Συντάγματος 1975, στο οποίο ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα εξής: «.....5. Η Ανώτατη Εκπαίδευση παρέχεται αποκλειστικά από ιδρύματα που αποτελούν νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου με πλήρη αυτοδιοίκηση. Τα ιδρύματα αυτά τελούν υπό την εποπτεία του Κράτους....6.η σύσταση ανώτατων σχολών από ιδιώτες απαγορεύεται». Περαιτέρω, ορίζεται ότι: «.....7. η επαγγελματική και κάθε άλλη ειδική εκπαίδευση παρέχεται από το Κράτος και με Σχολές Ανώτερης βαθμίδας για χρονικό διάστημα όχι μεγαλύτερο από τρία χρόνια, όπως προβλέπεται ειδικότερα από το νόμο που ορίζει και τα επαγγελματικά δικαιώματα όσων αποφοιτούν από τις σχολές αυτές. 8. Ο Νόμος ορίζει τις προϋποθέσεις και τους όρους χορήγησης άδειας για την ίδρυση και λειτουργία εκπαιδευτηρίων που δεν ανήκουν στο Κράτος, τα σχετικά με την εποπτεία που ασκείται πάνω σ'αυτά, καθώς και την υπηρεσιακή κατάσταση του διδακτικού προσωπικού τους...».

Για την επαγγελματική και κάθε άλλη εκπαίδευση, στην οποία συγκαταλέγεται και η Καλλιτεχνική, ο συντακτικός νομοθέτης όρισε ότι αυτή παρέχεται «εις πάσας τας βαθμίδας της υπό του Κράτους», καθιερώνοντας ίδιο καθεστώς για τις σχολές της κατηγορίας αυτής και κατατάσσοντάς αυτές στην ανώτερη εκπαίδευση. Η παραπάνω συνταγματική διάταξη, σε ο,τι αφορά στην Καλλιτεχνική εκπαίδευση, δεν επέβαλε την κατ' αποκλειστικότητα -υπό του Κράτους- παροχή της παιδείας, υπό την έννοια ότι ναι μεν δεν καθιέρωσε ένα συνταγματικώς κατοχυρωμένο

ατομικό δικαίωμα των ιδιωτών προς ίδρυση τέτοιων σχολών, απ' την άλλη, δεν απαγόρευσε ρητά, όπως έπραξε σε ο,τι αφορά στα ιδρύματα της ανώτατης εκπαίδευσης, την ίδρυση εκπαιδευτηρίων της κατηγορίας αυτής από αυτούς (ιδιώτες). Αποτέλεσμα της παραπάνω μη ρητής συνταγματικής απαγόρευσης ήταν η ίδρυση εκπαιδευτηρίων καλλιτεχνικής εκπαίδευσης να αποτελεί (επιτρεπτό) αντικείμενο ρυθμίσεως με κανόνες δικαίου τιθέμενους από τον κοινό νομοθέτη.

Η βούληση του συντακτικού νομοθέτη να εντάξει τόσο την ανώτατη, όσο και την ανώτερη επαγγελματική εκπαίδευση στην ίδια (Τρίτη) βαθμίδα, ήταν σαφής, πλην όμως σαφής υπήρξε και η μεταξύ τους διάκριση, σε ο,τι αφορά στην αποστολή και την οργάνωση τους: η ανώτατη εκπαίδευση παρέχεται αποκλειστικώς από ιδρύματα, υπό τη μορφή νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου, με πλήρη αυτοδιοίκηση, από καθηγητές που απολαύουν προσωπικής ανεξαρτησίας ανάλογης με εκείνη των δικαστικών λειτουργών, ενώ η επαγγελματική-ανώτερη εκπαίδευση παρέχεται από "σχολές ανώτερης βαθμίδας" χωρίς συνταγματική κατοχύρωση της κρατικής νομικής μορφής των σχολών και του υπηρεσιακού καθεστώτος του διδακτικού προσωπικού. Η παραπάνω διαφοροποίηση των δύο οργανωτικών σχημάτων κρίθηκε σκόπιμο, κατά το πνεύμα που επικράτησε τις προηγούμενες δεκαετίες, να ενισχυθεί μέσω του περιορισμού της διάρκειας των σπουδών της ανωτέρας επαγγελματικής εκπαίδευσης στα τρία έτη¹.

2. Αρχικά, ο κανονιστικός νομοθέτης, προέβλεψε με τον ν. 576/1977 "περί οργάνωσης και διοικήσεως της Μέσης και Ανωτέρας Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαιδεύσεως", την ίδρυση των Κέντρων Ανωτέρας Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαιδεύσεως (Κ.Α.Τ.Ε.Ε.), τα οποία συγκροτούσαν περισσότερες Ανώτερες Τεχνικές και Επαγγελματικές Σχολές (άρθρο 27). Τα Κ.Α.Τ.Ε.Ε. καταργήθηκαν με το άρθρο 35 παρ. 1 του νόμου 1404/1983, ο οποίος ίδρυσε τα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (Τ.Ε.Ι.), τα οποία ανήκουν- κατά το χρόνο θεσπίσεως του νόμου και για τις επόμενες δεκαετίες- στην τρίτη βαθμίδα της εκπαιδεύσεως (άρθρο 1 παρ. 1).

Σε πλήρη νομοθετική, κατά τα ανωτέρω, ισοτιμία με τα Τεχνολογικά Ιδρύματα βρίσκεται και η Καλλιτεχνική Εκπαίδευση, για την οποία θεσπίστηκε ο Ν. 1158/1981 «Περί οργάνωσης και διοικήσεως σχολών Ανωτέρας Καλλιτεχνικής Εκπαιδεύσεως², Κρατικού Βραβείου Θεάτρου και

¹ (βλ. Πρακτικά Αναθεωρητικής Βουλής σελ. 494, 496, 501, 504 και Σ.Τ.Ε. 576/1981 Ολ., 1175/1988

² Η ίδρυση και λειτουργία των Ανωτέρων Σχολών Καλλιτεχνικής Εκπαίδευσης διέπεται από τις ακόλουθες διατάξεις (όπως έχουν τροποποιηθεί συμπληρωθεί και ισχύουν):
1. Ν 1158/81 «Περί οργάνωσης και διοικήσεως σχολών Ανωτέρας Καλλιτεχνικής Εκπαιδεύσεως, κ.λ.π.» (ΦΕΚ 127/Α/1981), όπως τροποποιήθηκε με την παράγραφο 7α, του άρθρου 3 του Ν 2557/97 (ΦΕΚ 271/Α/1997), και
2. ΠΔ 370 «Κανονισμός Οργάνωσης και λειτουργίας Ανωτέρων Σχολών Δραματικής Τέχνης» (Τμήμα Υποκριτικής) (ΦΕΚ 130/Α/22.9.1983), ή ΠΔ 372/1983 «Κανονισμός Οργάνωσης και λειτουργίας Ανωτέρων Σχολών Χορού» (ΦΕΚ 131/Α/23.9.1983), ανάλογα με το είδος της Σχολής

3. ΚΥΑ αριθμ. ΥΠΠΟΤ/ 107291 / 9-11-2011 «Διεκπεραίωση και απλούστευση της διοικητικής διαδικασίας χορήγησης άδειας ίδρυσης και λειτουργίας Ανωτέρων Σχολών Δραματικής Τέχνης και Ανωτέρων Σχολών Χορού μέσω των Ενιαίων Κέντρων Εξυπηρέτησης» (ΦΕΚ 2664/Β/2011)

καταργήσεως Αδείας Ασκήσεως Επαγγέλματος Ηθοποιού». Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 1, και σε υλοποίηση των επιταγών του Συντάγματος, ορίζεται ότι η ανώτερη καλλιτεχνική εκπαίδευση, στην οποία περιλαμβάνεται και η τριετής φοίτηση σε Ανώτερες Επαγγελματικές Σχολές Χορού, ανήκει στην τριτοβάθμια εκπαίδευση της Χώρας, όπως τα Τ.Ε.Ι. Σύμφωνα δε με το άρθρο 3: «...Αι Ανώτερες Σχολαί Καλλιτεχνικής Εκπαιδεύσεως διακρίνονται εις Σχολάς: α)...β)Χορού, περιλαμβάνουσας τα Τμήματα: 1) Καθηγητών Χορού και 2) Χορευτών».

Ως ισότιμη λειτουργικά, ουχί όμως οργανωτικά, προς τα Τ.Ε.Ι η Καλλιτεχνική Εκπαίδευση στη Χώρα, κατά το χρονικό σημείο της παραπάνω θεσμοθέτησης, παρίσταται στην εκπαιδευτική κοινότητα και έχει διακριτό ρόλο. Αρχικώς, η ισοτίμηση του τίτλου σπουδών που ελάμβανε ο απόφοιτος των Ανωτέρων Επαγγελματικών Σχολών Χορού ανήκε στην καθ' ύλην αρμοδιότητα του Συμβουλίου Ισοτιμιών του ΚΑΤΕΕ Αθηνών³, το οποίο, εν συνεχεία, αντικαταστάθηκε από το Ινστιτούτο Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (κατωτέρω Ι.Τ.Ε). Με την κατάργηση, με τον νόμο 1483/1983, των ΚΑΤΕΕ και την αντικατάστασή τους από τα ΤΕΙ, δημοσιεύθηκε ο ν. 1865/1989, με το αρ. 5 του οποίου ορίσθηκε ότι αναγνωρίζεται η ισοτιμία των πτυχίων ΚΑΤΕΕ προς εκείνα των ΤΕΙ αντίστοιχων ειδικοτήτων. Με την εν θέματι ισοτιμία, αποκτούσαν οι πτυχιούχοι ΚΑΤΕΕ τα ίδια επαγγελματικά δικαιώματα με τους πτυχιούχους των ΤΕΙ αντίστοιχων ειδικοτήτων, διεπόμενοι από τα προεδρικά διατάγματα που καθόριζαν τα επαγγελματικά δικαιώματα των πτυχιούχων ΤΕΙ. Επρόκειτο, δηλαδή, για μερική εξίσωση-αναγνώριση μόνο των επαγγελματικών δικαιωμάτων και όχι των ακαδημαϊκών, η αναγνώριση των οποίων προϋπέθετε «αντίστοιχη ειδικότητα» των ΤΕΙ, η οποία δεν υπήρχε.

3. Κατά τη δεκαετία του 1990 δρομολογήθηκαν εξελίξεις στην ανώτερη εκπαίδευση σε όλη την Ευρώπη, προκειμένου να υλοποιηθεί το αίτημα περί μαζικοποίησης των ΑΕΙ, αλλά και σε εθνικές πολιτικές. Εν τούτοις, αρωγός σ' αυτή την προσπάθεια αναδιάρθρωσης του εγχώριου εκπαιδευτικού συστήματος, δεν φαινόταν να είναι το θεσμοθετημένο νομικό πλαίσιο. Τούτο δε, διότι ο διαχωρισμός μεταξύ ανώτατης και ανώτερης εκπαίδευσης δεν ήταν δυνατό να ματαιωθεί αμέσως από τον κοινό νομοθέτη με την εξίσωση αυτών, ούτε και να καταστρατηγηθεί εμμέσως, επί παραδείγματι με την παράταση του χρόνου σπουδών πέραν της συνταγματικώς οριζόμενης τριετίας ή την αλλοίωση του προγράμματος σπουδών.

4. Εγκύκλιος της Γεν. Δ/σης Σύγχρονου Πολιτισμού «Ίδρυση Σχολών Καλλιτεχνικής Εκπαίδευσης» ΑΠ: 35006/10-4-2012, (ΑΔΑ: Β4Ω0Γ-65Β)

³ Με το αρ. 74 του Ν. 576/1977, συστήθηκε στο ΚΑΤΕΕ Αθηνών Συμβούλιο Ισοτιμιών τίτλων σπουδών και Σχολών ή Τμημάτων αυτών της Κατώτερης, Μέσης και Ανώτερης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης. Με την υπ' αριθμ. Στ5/5 της 26^{ης} Απριλίου 1982 Κ.Υ.Α (ΦΕΚ 213/1983 τ. Β') «Για την αναμόρφωση συλλογικών οργάνων Γνωμοδοτικής και αποφασιστικής αρμοδιότητας του ΥΠΕΠΘ» που εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση του αρ. 4, παρ.2 του Ν. 1232/1982, το Συμβούλιο διατηρήθηκε με νέα σύνθεση και αρμοδιότητες. Το Συμβούλιο Ισοτιμιών του ΚΑΤΕΕ, κατόπιν, αντικαταστάθηκε από το Ι.Τ.Ε με το αρ. 51 παρ. 1γ του Ν. 1404/1983.

Προσπάθεια ανωτατοποίησης των ΤΕΙ⁴ έγινε στην Ελλάδα το 2001. Με τις διατάξεις του ν. 2916/2001, τα ΤΕΙ της Χώρας έπαψαν να αποτελούν σχολές επαγγελματικής κατεύθυνσης ανώτερης βαθμίδας και κατέστησαν ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα τεχνολογικής κατεύθυνσης, συναγόμενης, από την ερμηνεία του παραπάνω νόμου, της προθέσεως του νομοθέτη να μην δύναται πλέον, να αναγνωρίζονται ως ισότιμοι προς τους τίτλους των Τ.Ε.Ι, οι τίτλοι που χορηγούνται από τις ανώτερες σχολές του εσωτερικού αρμοδιότητας άλλων, πλην του ΥΠΕΠΘ, Υπουργείων. Το αντίθετο, εξάλλου, όπως αναφέρθηκε, θα αντίκειτο προς την κατ'άρθρο 16, παρ/φοι 5 και 7 του Συντάγματος, επιβαλλόμενη διαφοροποίηση της παρεχόμενης εκπαίδευσης μεταξύ των ανώτατων και των ανώτερων Ιδρυμάτων.

Ακολούθως, οι μεταβατικές διατάξεις του αρ.6 ν.2916/01, έχοντας υπόψη τις διατάξεις των ν. 1404/83 και 1865/89 απηχούσαν τη μέριμνα του νομοθέτη να μην διαταράξει-τουλάχιστον για το άμεσο μέλλον- την επαγγελματική αποκατάσταση των πτυχιούχων ΚΑΤΕΕ και ΤΕΙ που πριν την ανωτατοποίηση των τελευταίων είχε ρυθμιστεί κανονιστικά με Π.Δ.⁵ Με την μετατροπή των ΤΕΙ διαφοροποιήθηκαν τα επαγγελματικά δικαιώματα τόσο των αποφοίτων τους, όσο και των αποφοίτων των ισότιμων, προς αυτά, σχολών. Το παραπάνω, αυτονόητα καθίσταται ότι ισχύουν μόνο για όσους επρόκειτο να αποφοιτήσουν μετά την έναρξη λειτουργίας τους με τη νέα τους μορφή, χωρίς να είναι δυνατή η εξομοίωση των νέων σπουδαστών με τους πτυχιούχους των ΤΕΙ και τους πτυχιούχους των προϋπαρχουσών σχολών ανώτερης επαγγελματικής εκπαίδευσης, τα πτυχία των οποίων εξομοιώθηκαν με τα πτυχία των ΤΕΙ, οι οποίοι αποφοίτησαν από τα τεχνολογικά ιδρύματα, όταν τα τελευταία ανήκαν στην ανώτερη επαγγελματική εκπαίδευση και είχαν άλλη αποστολή και αντικείμενο σπουδών.⁶

4.Η πρόνοια του παραπάνω νόμου, ωστόσο, δεν ακολουθήθηκε από μέτρα, με αποτέλεσμα την αλληλοεπικάλυψη γνωστικών αντικειμένων, την αφαίρεση ακαδημαϊκής ταυτότητας από τους αποφοίτους των Ανώτερων Επαγγελματικών Σχολών Χορού (ισοτίμων, μέχρι πρότινος, επαγγελματικά προς τους αποφοίτους των Τ.Ε.Ι) και τη δημιουργία σύγχυσης σε αυτούς αναφορικά με τα επαγγελματικά δικαιώματά τους.

Ειδικότερα, η σχετική με την αρμοδιότητα του Ι.Τ.Ε διάταξη να αναγνωρίζει την ισοτιμία των τίτλων σπουδών που χορηγούσαν οι ανώτερες επαγγελματικές σχολές του εσωτερικού, καταργήθηκε από τις 31/07/1995, με τη διάταξη του 23, παρ.4, περίπτωση η' του ν. 2327/1995. Πλην όμως, με το α' εδάφιο της παρ.25 του αρ. 13 του ν.3149/2013⁷, η καταργητική της προαναφερόμενης αρμοδιότητας διάταξη ίσχυε αναδρομικά και επανήλθε από την 31/07/1995 για τους τίτλους που αποκτήθηκαν πριν την έναρξη ισχύος του ν. 3149/2013, δηλαδή από 10/06/2003, ενώ, αντιθέτως,

⁴ Σε κάποιες χώρες, αντίστοιχα με τα ΤΕΙ ιδρύματα, όπως τα Polytechnics στη Μεγάλη Βρετανία, μετασχηματίστηκαν σε Πανεπιστήμια. Το ίδιο έγινε, στη συνέχεια, και σε άλλες χώρες (ενδεικτικά Πορτογαλία, Ολλανδία, Ελβετία, Βέλγιο, Σουηδία), άλλοτε κρατώντας το ίδιο όνομα (Πορτογαλία), άλλοτε μετατρέποντάς του (Σουηδία, Ολλανδία, Βέλγιο).

⁵ Ad hoc ΣΤΕ ΟΛ. 1958/2000, ΔΔ 2001.

⁶ ΝΣΚ 257/2009.

⁷ Με το α' εδάφιο της παραγράφου 25 του άρθρου 13 του ν. 3149/2003.

για τους τίτλους που αποκτήθηκαν πριν από την έναρξη ισχύος αυτού, η εν λόγω αρμοδιότητα διατηρήθηκε, για να περιέλθει, μεταγενεστέρως και αυτοδικαίως στον διάδοχο φορέα του Ι.Τ.Ε. που είναι, ως κατωτέρω, ο Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π.Η παραπάνω σύγχυση, αποτυπώθηκε, όπως ήταν αναμενόμενο και στην πράξη: μεγάλο μέρος των αποφοίτων των Ανωτέρων Σχολών Δραματικής Τέχνης και Χορού των ετών 1985-2003, δεν φρόντισε να υποβάλει εγκαίρως, και δη κυριολεκτικά εν μια νυκτί, αίτηση στο Ι.Τ.Ε. για τη χορήγηση ισοτιμίας. Το παραπάνω κενό διατηρήθηκε για δέκα τέσσερα συναπτά έτη (!) μέχρι το 2017, οξύνοντας την ήδη υπάρχουσα αναξιοκρατία: απόφοιτοι της ίδιας σχολής, που ολοκλήρωσαν τις σπουδές τους την ίδια χρονιά βρίσκονταν σε πλήρη αναντιστοιχία μεταξύ τους: όσοι πρόλαβαν την ισοτίμηση και όσοι «αμέλησαν». Το κενό ρυθμίστηκε μερικώς (ουδόλως, όμως, ουσιαστικά), με το άρθρο 79 του ν. 4481/2017 (ΦΕΚ 100^Α/20/07/2017), σύμφωνα με το οποίο: «Οι τίτλοι σπουδών που χορηγήθηκαν από Ανώτερες Δημόσιες και Ιδιωτικές Σχολές Καλλιτεχνικής Εκπαίδευσης, εφόσον οι τίτλοι αυτοί αποκτήθηκαν, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 1158/1981 (Α' 127), έως την ημερομηνία έναρξης ισχύος του ν. 3149/2003 (Α' 141), θεωρούνται ισότιμοι προς τους τίτλους σπουδών που χορηγούσαν έως τις 10.6.2003 τα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα, χωρίς αντιστοιχία προς υπάρχουσες κατά το κρίσιμο χρονικό διάστημα ειδικότητες των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων. Αρμόδιος για την αναγνώριση της ισοτιμίας ορίζεται ο Εθνικός Οργανισμός Πιστοποίησης Προσόντων και Επαγγελματικού Προσανατολισμού (Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π.). Με κοινή απόφαση των Υπουργών Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων και Πολιτισμού και Αθλητισμού καθορίζονται οι Ανώτερες Σχολές Καλλιτεχνικής Εκπαίδευσης που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος άρθρου, καθώς και οι προϋποθέσεις και η διαδικασία αναγνώρισης της ισοτιμίας». Βέβαια, η παραπάνω νομοθετική πρόβλεψη ρύθμισε μερικώς το θέμα, αφού η πρόνοιά που επέδειξε ο νομοθέτης, εν προκειμένω, αφορούσε μόνο στο τμήμα των Αποφοίτων των παραπάνω Σχολών που δεν μερίμνησε εγκαίρως να κινήσει τη διαδικασία ισοτίμησης. Το αποτέλεσμα, εν τούτοις, δεν τροποποιήθηκε: το δίπλωμα σπουδών χορού έμεινε αδιαβάθμιστο και άνευ αναγνώρισης, αφού αιωρείτο «...χωρίς αντιστοιχία προς υπάρχουσες κατά το κρίσιμο χρονικό διάστημα ειδικότητες...».

Αξίζει να τονισθεί, ότι η παραπάνω ιστορική εξέλιξη ουσιαστικά ανέδειξε το διαχρονικό κενό του Νόμου, καθότι το δίπλωμα του χορευτή, ουδέποτε αναγνωριζόταν ακαδημαϊκά, ελλείψει «αντίστοιχης ειδικότητας» στα ΤΕΙ. Με την κατάργηση των ΤΕΙ και την έξοδο αυτών από το πεδίο της ανώτερης εκπαίδευσης, έπαυσε κάθε σημείο αναφοράς, ακόμη και της φαινόμενης ισοτίμησης (καθώς αφορούσε μόνο σε επαγγελματική και όχι ακαδημαϊκή) που ίσχυε μέχρι τότε.

Περί της υποβάθμισης των τίτλων σπουδών στον Χορό.

1. Από το χρονικό σημείο της ανωτατοποίησης των ΤΕΙ και εντεύθεν, ο τίτλος Σπουδών που χορηγούν οι Ανώτερες Επαγγελματικές Σχολές Χορού απολύει πάσα υπόσταση. Και ενώ μέχρι πρότινος ο επαγγελματίας χοροδιδάσκαλος και ο χορευτής ανήκουν, έστω και κατ'επίφαση, στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, από το 2017 καθίσταται νομοθετικά ισότιμος με τον απόφοιτο μεταλυκειακής εκπαίδευσης! Ειδικότερα:

(ι) το Ι.Τ.Ε⁸ παύει την έκδοση τίτλων ισοτιμίας με την ταυτόχρονη (και νομοτελειακή) παύση ύπαρξης ομοταγούς προς τα ΤΕΙ ιδρύματος.

Αξίζει να σημειωθεί, μάλιστα, ότι, σε συνεδρίαση του, ήδη από την 2/09/2004 (!) αποφάσισε: « την αναβολή της αναγνώρισης των τίτλων σπουδών που χορηγούνται από Σχολές αρμοδιότητας του Υπουργείου Πολιτισμού (θεάτρου-χορού), ως ισότιμων προς πτυχία Ανώτερης Εκπαίδευσης, μέχρις ότου υπάρξει νομοθετική ρύθμιση». Έκτοτε...δέκα οκτώ χρόνια κατόπιν, νομοθετική ρύθμιση ΔΕΝ έχει υπάρξει!

ιι) το Ι.Τ.Ε αντικαθίσταται από τον Διεπιστημονικό Οργανισμό Αναγνώρισης Τίτλων Ακαδημαϊκών και Πληροφόρησης (Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π)⁹, ο οποίος, όμως, δεν είναι εφικτό, υπό το ισχύον νομοθετικό καθεστώς, να παράσχει την ίδια ισοτιμία¹⁰. Διότι: α) ρητά και σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 3328/2005¹¹, σκοπός του παραπάνω οργανισμού είναι: «...α) η αναγνώριση τίτλων σπουδών που απονέμονται από ομοταγή εκπαιδευτικά ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης, πανεπιστημιακής και τεχνολογικής κατεύθυνσης της αλλοδαπής.... :Ομοταγές ίδρυμα δεν υφίσταται, και β) ο ΔΟΑΤΑΠ δεν έχει αρμοδιότητα να χαρακτηρίζει τη βαθμίδα εκπαίδευσης, στην οποία ανήκει μια σχολή ημεδαπής, ούτε να ισοτιμά τα πτυχία που αυτή χορηγεί, όπως έπραττε το Ι.Τ.Ε.

{*Το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους, μάλιστα, πολλαπλώς απεφάνθη ότι ο Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π δεν δύναται να προχωρήσει στην αναγνώριση του τίτλου σπουδών των αποφοίτων Ανωτέρων Επαγγελματικών Σχολών Χορού, ως ισότιμου προς πτυχίο ΤΕΙ, διότι αφενός οι ως άνω Σχολές που απονέμουν τον τίτλο δεν είναι πλέον ομοταγείς, αφετέρου δεν δύναται να χαρακτηρισθεί, κατά τα παραπάνω, ο χορηγηθείς από εκπαιδευτικό τμήμα ανώτερης εκπαίδευσης και που έχει χαρακτηρισθεί ως ισότιμος με πτυχίο ΚΑΤΕΕ και ως ισότιμος με πτυχίο ΤΕΙ μετά την ανωτατοποίηση των ΤΕΙ με τον νόμο 2916/2001}.

⁸ Με το αρ. 74 του Ν. 576/1977, συστήθηκε στο ΚΑΤΕΕ Αθηνών Συμβούλιο Ισοτιμιών τίτλων σπουδών και Σχολών ή Τμημάτων αυτών της Κατώτερης, Μέσης και Ανώτερης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης. Με την υπ' αριθμ. Στ5/5 της 26^{ης} Απριλίου 1982 Κ.Υ.Α (ΦΕΚ 213/1983 τ. Β') «Για την αναμόρφωση συλλογικών οργάνων Γνωμοδοτικής και αποφασιστικής αρμοδιότητας του ΥΠΕΠΘ» που εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση του αρ. 4, παρ.2 του Ν. 1232/1982, το Συμβούλιο διατηρήθηκε με νέα σύνθεση και αρμοδιότητες. Το Συμβούλιο Ισοτιμιών του ΚΑΤΕΕ, κατόπιν, αντικαταστάθηκε από το Ι.Τ.Ε με το αρ. 51 παρ. 1γ του Ν. 1404/1983.

⁹ Στο αρ. 19 του ν. 3328/2005 (Α-80) ορίστηκε ότι: «Καταργείται το ΝΠΔΔ με την επωνυμία ΔΙΚΑΤΣΑ (Ν. 741/1977) και η Δημόσια Υπηρεσία με τίτλο Ι.Τ.Ε. (Ν. 1404/1983), οι δε αρμοδιότητές τους περιέχρονται στον Οργανισμό Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π».

¹⁰ « το Ινστιτούτο Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (Ι.Τ.Ε) αποφαίνεται για την αναγνώριση ισοτιμίας των τίτλων σπουδών που χορηγούν οι Ανώτερες Δημόσιες και Ιδιωτικές Σχολές Καλλιτεχνικής Εκπαίδευσης που διέπονται από τον ν. 1158/1981 και τα Προεδρικά Διατάγματα που εκδίδονται με εξουσιοδότηση του νόμου αυτού, με τους τίτλους των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων».

¹¹ Ν. 3328/2005 «Διεπιστημονικός Οργανισμός Αναγνώρισης Τίτλων Ακαδημαϊκών και Πληροφόρησης και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ Α' 80/2005).

iii) Ορίζει ως καθ' ύλην αρμόδιο φορέα πιστοποίησης των προσόντων του διπλωματούχου χορευτή τον Εθνικό Οργανισμό Πιστοποίησης Προσόντων και Επαγγελματικού Προσανατολισμού (Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π.)¹², οποίος, σύμφωνα με την ΥΠ ΥΠΠ/2018: «...αποφαίνεται για την αναγνώριση της ισοτιμίας των τίτλων σπουδών που έχουν χορηγήσει οι Ανώτερες Δημόσιες και Ιδιωτικές Σχολές Καλλιτεχνικής Εκπαίδευσης...», όπως ομοίως πράττει για τους απονεμόμενους από τα Ιδιωτικά Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης (Ι.Ε.Κ.), καθώς και τα Κέντρα Δια βίου Μάθησης διετούς (!) διάρκειας σπουδών διπλώματα.

Εντούτοις, η παραπάνω «αναγνώριση της ισοτιμίας των τίτλων σπουδών» που ευαγγελίζεται ότι παράσχει ο παραπάνω Φορέας είναι άνευ αντικειμένου, καθώς δεν υπάρχει αντικείμενο (ομοταγές ίδρυμα) προς ο η ισοτίμηση.

Η πραγματικότητα είναι ότι ο Ε.Ο.ΠΠΕ.Π ουσιαστικά συνεχίζει το προηγούμενο καθεστώς, παρέχοντας μια φαινομενική ισοτίμηση και αναγνώριση μόνο επαγγελματικών δικαιωμάτων, με την διαφορά- σε σχέση με το τέως Ι.Τ.Ε- ότι υφίσταται μια επί τα χείρω εξίσωση αυτών: προς τα επαγγελματικά δικαιώματα των αποφοίτων μεταλυκειακής (!)εκπαίδευσης.

Ειδικότερα: η σημερινή εξομίωση του διπλωματούχου Χορευτή με τον απόφοιτο μεταλυκειακής εκπαίδευσης: η απουσία ακαδημαϊκής ταυτότητας.

Η παραπάνω υπαγωγή των διπλωμάτων χορευτικών σπουδών στον Ε.Ο.ΠΠΕ.Π επιβεβαίωσε, θεσμοθετημένα πλέον, τον καθ'όλα αφανισμό του διπλώματος χορού από την ακαδημαϊκή κοινότητα. Πράγματι, με την «αξιολόγηση» του από έναν φορέα με μοναδική υλική αρμοδιότητα, την, άνευ ουσιαστικού κριτηρίου, πιστοποίηση επαγγελματικών προσόντων, η οποιαδήποτε αιτίαση περί «ισοτίμησης», «αντιστοίχισης» και εν γένει αναγνώρισης του σε ακαδημαϊκό επίπεδο, μόνο ως φληνάφημα μπορεί να θεωρηθεί επί της παρούσης.

1. Σύμφωνα με το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων (ΕΠΠ)¹³, όπως αυτό έχει θεσμοθετηθεί και ισχύει στη Χώρα, ανταποκρινόμενο στην Σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του Συμβουλίου, της 23ης Απριλίου του 2008 (2008/C111/01) για την καθιέρωση του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων για τη

¹² Με την 119959/Η/20.10.2011 (Β` 2351) κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Παιδείας και Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων συστήθηκε το Ν.Π.Ι.Δ. με την επωνυμία «Εθνικός Οργανισμός Πιστοποίησης Προσόντων (Ε.Ο.Π.Π.)», όπως μετονομάστηκε σε «Εθνικός Οργανισμός Πιστοποίησης Προσόντων και Επαγγελματικού Προσανατολισμού» (εφεξής Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π.).

¹³ Η ανάπτυξη του ΕΠΠ ξεκίνησε το 2010 και υλοποιείται σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου 3879/2010 και του νόμου 4115/2013, όπως ισχύουν. Κατά το σχεδιασμό του ΕΠΠ λήφθηκαν υπόψη οι τρέχουσες ανάγκες της χώρας καθώς και οι σχετικές ευρωπαϊκές και διεθνείς εξελίξεις

δια βίου μάθηση, ισχύουν οκτώ (8) επίπεδα αναγνώρισης επαγγελματικών προσόντων. Στο επίπεδο πέντε (5) περιλαμβάνονται:

- α) το πτυχίο Επαγγελματικής Ειδικότητας, Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (ΕΠΑΛ -Τάξη Μαθητείας)
- β) το δίπλωμα Επαγγελματικής Ειδικότητας, Εκπαίδευσης και Κατάρτισης-Ι.Ε.Κ, και
- γ) το Δίπλωμα /Πτυχίο Ανώτερων Σχολών.

Το επίπεδο πέντε (5), στο οποίο εντάσσονται και, κατ'επέκταση, εξισώνονται επαγγελματικά οι παραπάνω τρεις κατηγορίες, συγκεντρώνει τα εξής στοιχεία, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην επίσημη διαδικτυακή ιστοσελίδα: <https://proson.eoppep.gr/el/QualificationTypes/Details/56>

- (i) «ανήκει στη μεταδευτεροβάθμια αρχική επαγγελματική κατάρτιση και παρέχεται μετά την ολοκλήρωση της ανώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (Λύκειο). Εντάσσεται στη μη τυπική εκπαίδευση»
- (ii) «Οι κάτοχοι τίτλων/προσόντων αυτού του τύπου δεν έχουν πρόσβαση σε προγράμματα σπουδών ανώτερου επιπέδου».
- (iii) « Μερικά προγράμματα δέχονται σπουδαστές με βάση το εξαιρετικό τους ταλέντο ή τα επιτεύγματά τους (π.χ. στο καλλιτεχνικό πεδίο).
- (iv) «Οι πτυχιούχοι πολλών Ανωτέρων Σχολών έχουν πρόσβαση σε προγράμματα ανώτατης εκπαίδευσης που οδηγούν σε προσόντα επιπέδου 6 και άνω».

Κατά συνέπεια, ο διπλωματούχος χορευτής, με το υπάρχον νομοθετικό πλαίσιο, όπως αυτό τροποποίησε επί τα χείρω την κατάσταση:

- **μεταπήδησε** από την Τρίτη βαθμίδα εκπαίδευσης, στην οποία έχει ενταχθεί Συνταγματικά, στην «μεταδευτεροβάθμια αρχική επαγγελματική κατάρτιση».

-**παλινδρόμησε** από την Ειδική και Ανώτερη Εκπαίδευση, στην οποία, ομοίως, έχει ενταχθεί Συνταγματικά, στην «μη τυπική εκπαίδευση».

- **αναγνωρίστηκε** επαγγελματικά μεν, ουδόλως ακαδημαϊκά δε, με βάση το «εξαιρετικό ταλέντο» (κατά τον αυτολεξί προσδιορισμό του ως ανωτέρω) και όχι βάσει της πολύχρονης σπουδής του!

Τέλος, επισκοπώντας την ίδια, ως άνω, έωλη και όλως αφηρημένη ρηματική διατύπωση, ο Χορευτής δεν έχει πρόσβαση σε προγράμματα ανώτατης εκπαίδευσης, δηλαδή σε μεταπτυχιακούς κύκλους σπουδών, καθώς δεν προσδιορίζεται εάν ανήκει στην κατηγορία των «πτυχιούχων πολλών (?) Ανωτέρων Σχολών» με πρόσβαση σε αυτά.

2. Η προφανής επικράτηση τυπικών όρων αποτίμησης του ακαδημαϊκού επιπέδου που είχε ως συνεπακόλουθο την παραπάνω θεσμοθέτηση, οδήγησε τον χορευτή σε έναν, άνευ προηγουμένου, **ακαδημαϊκό αταβισμό**:

(i) οι πολύχρονες σπουδές στις ερασιτεχνικές σχολές χορού που συνιστούν προϋπόθεση για την επιτυχή εισαγωγή του είτε στις Ανώτερες Επαγγελματικές Σχολές, είτε στην Κρατική Σχολή Ορχηστρικής Τέχνης, θεωρούνται ως μηδέποτε γενόμενες. Οι εισαγωγικές εξετάσεις σε κάποια Ανώτερη Επαγγελματική Σχολή Χορού, αποτιμώνται ως ισοδύναμες.....με την απλή εγγραφή σε κάποιο κέντρο μεταλυκειακής εκπαίδευσης,

(ii) η επιτυχής ολοκλήρωση του προβλεπόμενου τριετούς κύκλου σπουδών στις Ανώτερες Επαγγελματικές Σχολές Χορού αντιστοιχείται... με την ολοκλήρωση της διετούς σπουδής σε οποιοδήποτε αντικείμενο ενός ιδιωτικού μεταλυκειακού εκπαιδευτηρίου,

(iii) η απόκτηση τίτλου σπουδών χοροδιδασκάλου ή χορευτή από τις Ανώτερες Επαγγελματικές Σχολές ή από την Κρατική Σχολή Ορχηστρικής Τέχνης (!!!) εξισώνεται...με τον τίτλο σπουδών που λαμβάνει, άνευ εξετάσεων, ο απόφοιτος ενός κέντρου μεταλυκειακής εκπαίδευσης.

Εν ολίγοις, ο νομοθέτης, εμφορούμενος από τη μέριμνα εξοικονόμησης πόρων, χωρίς ακαδημαϊκά κριτήρια, με ελλιπή σχεδιασμό και μηδαμινή διαβούλευση εξίσωσε τον απόφοιτο Ανώτερης Επαγγελματικής Σχολής Χορού με τον απόφοιτο κέντρου μεταλυκειακής εκπαίδευσης.

Από το ως άνω χρονικό σημείο και εντεύθεν, ο απόφοιτος Ανώτερης Σχολής Χορού εκτοπίζεται από την ακαδημαϊκή κοινότητα, παύει να έχει σημείο αναφοράς προς ισοτίμηση, απομονώνεται καλλιτεχνικά, κοινωνικά και εργασιακά, αποτελώντας μια sui generis κατηγορία διπλωματούχου, καλλιτέχνη και εργαζόμενου!

2. Στην ανωτέρω παλινδρόμηση προστίθεται η ανέκαθεν υπάρχουσα αδυναμία του προς περαιτέρω διεύρυνση του γνωστικού αντικείμενου μέσω πρόσβασης σε μεταπτυχιακό κύκλο σπουδών: **ο διπλωματούχος χορευτής δεν έχει πρόσβαση στα ημεδαπά προγράμματα μεταπτυχιακών σπουδών(!)** Σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, πρόσβαση στα Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών έχουν οι απόφοιτοι των Α.Ε. Ι, τα τμήματα των οποίων, με βάση το ν. 3685/2008: «... μπορούν να οργανώνουν αυτοδύναμα ή να συνδιοργανώνουν μεταξύ τους ή με ομοταγή ιδρύματα του εξωτερικού Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) για τη χορήγηση Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης (Μ.Δ.Ε.)

Το αυτό συμβαίνει με την κατοχή μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών της αλλοδαπής, η αναγνώριση του οποίου ανέκαθεν έβρισκε θεσμικά προσκόμματα στη χώρα μας: **το μεταπτυχιακό δίπλωμα σπουδών χορού αλλοδαπού (και συχνότατα παγκόσμιας φήμης) εκπαιδευτηρίου δεν αναγνωρίζεται από την ημεδαπή πανεπιστημιακή κοινότητα (!)**

Ειδικότερα, στα αρ.25 του ν. 1404/1983 ορίζεται ότι « το πτυχίο που χορηγείται από τμήματα ΤΕΙ είναι βασικός τίτλος σπουδών ανώτατης εκπαίδευσης, ο οποίος δίνει τη δυνατότητα πρόσβασης σε προγράμματα μεταπτυχιακών σπουδών σε ελληνικά ή ξένα Πανεπιστήμια, με τις προϋποθέσεις που εκάστοτε ισχύουν για τους πτυχιούχους ανώτατης εκπαίδευσης. Το πτυχίο χορευτή και το πτυχίο καθηγητή χορού που εξεδόθησαν πριν από την δημοσίευση του ν. 2916/2001 δεν μπορούσαν να χαρακτηρισθούν ως πτυχία ανώτατης σχολής. Για τον λόγο τούτο, δεν ήταν δυνατή η αναγνώριση ισοτιμίας μεταπτυχιακού τίτλου αλλοδαπού ιδρύματος ανώτατης εκπαίδευσης, του οποίου κάτοχος είναι ο κάτοχος διπλώματος Ανώτερης Επαγγελματικής Σχολής¹⁴, (μάλιστα, κρίθηκε μη νόμιμη η εκ μέρους του ΔΟΑΤΑΠ και (προ της ιδρύσεως αυτού) του ΔΙΚΑΤΣΑ αναγνώριση ισοτιμίας μεταπτυχιακού τίτλου εκδοθέντος πριν τον ν. 2916/2001). Για την αναγνώριση της παραπάνω ισοτιμίας τύγγανε εφαρμογής, αλυσιτελώς, η διάταξη του αρ. 16 παρ.1β του ν. 2327/1995¹⁵, όπως συμπληρώθηκε από το αρ. 7, παρ.2. του ν.2909/2001.

Πλέον, και σύμφωνα με τα οριζόμενα του ίδιου, ως άνω, ν. 3328/2005: «οι τίτλοι σπουδών των αναγνωρισμένων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων της αλλοδαπής αναγνωρίζονται από τον Οργανισμό ως «ισότιμοι» ή ως «ισότιμοι και αντίστοιχοι»...3 «ισοτιμία και αντιστοιχία» αναγνωρίζεται εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις για την αναγνώριση της «ισοτιμίας» του τίτλου σπουδών και επιπλέον ο ενδιαφερόμενος έχει διδαχθεί και εξετασθεί επιτυχώς στα βασικά μαθήματα του ομοειδούς προγράμματος σπουδών της ημεδαπής...».

Β. Η ένταξη της Καλλιτεχνικής Εκπαίδευσης στην Ανώτατη Εκπαίδευση/ η ίδρυση Πανεπιστημιακών Τμημάτων Καλλιτεχνικών κλάδων. Ο Χορός Απών.

Η διασταλτική και τεολογική ερμηνεία του άρθρου 16, παρ. 7 του Συντάγματος αναδεικνύει ότι η βούληση του συντακτικού νομοθέτη κινείτο, ανέκαθεν, προς την κατεύθυνση υπαγωγής της Καλλιτεχνικής Εκπαίδευσης στην ανώτατη βαθμίδα. Πράγματι, ως εκ της χρήσεως της λέξεως "και" («η επαγγελματική και κάθε άλλη ειδική εκπαίδευση παρέχεται από το Κράτος και με σχολές ανώτερης βαθμίδας»), προκύπτει ότι ο κανονιστικός νομοθέτης δύναται να εντάξει στην ανώτατη εκπαίδευση και την ειδική-καλλιτεχνική.

Στο παραπάνω πλαίσιο, άρχισε η υλοποίηση, μέσω ίδρυσης αυτοτελών τμημάτων καλλιτεχνικής εκπαίδευσης, για την ομαλή μετάβαση αυτής στην Ανώτατη Βαθμίδα. Τις τελευταίες δεκαετίες ιδρύθηκαν σειρά Πανεπιστημιακών Τμημάτων όλων των κλάδων της Τέχνης....**πλην όμως απουσιάζει, μέχρι και σήμερα, ο Χορός.**

¹⁴ ΝΣΚ αρ. Γνωμ. 344/2006

¹⁵ «...η αναγνώριση του τίτλου μεταπτυχιακών σπουδών των πτυχιούχων Τ.Ε.Ι που πραγματοποιήθηκαν και θα πραγματοποιούνται στην αλλοδαπή, γίνεται από το οικείο όργανο του Ε.Σ.Υ.Π....το όργανο αυτό εξετάζει το πρόγραμμα προπτυχιακών σπουδών και τις τυχόν πρόσθετες σπουδές και ορίζει τα αναγκαία, ενδεχομένως, συμπληρωματικά μαθήματα, στα οποία πρέπει να εξετασθούν σε τμήματα Α.Ε.Ι, ώστε ο συνολικός χρόνος και το αντίστοιχο πρόγραμμα σπουδών να είναι αντίστοιχα με τη διάρκεια και το πρόγραμμα του πανεπιστημιακού έτους» (ΦΕΚ Α '156/1995).

Σήμερα, λειτουργούν με τη μορφή Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων, ως Ν.Π.Δ.Δ, έχοντα διοικητική αυτοτέλεια και υπαγόμενα στο Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, τα ακόλουθα τμήματα:

- Η Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών με έξι καλλιτεχνικούς σταθμούς σε διάφορα μέρη της Ελλάδας.
- Η Σχολή Καλών Τεχνών στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων.
- Τμήμα Εικαστικών και Εφαρμοσμένων Τεχνών με έδρα τη Φλώρινα.
- Τμήμα Μουσικών Σπουδών στο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών¹⁶.
- Τμήμα Μουσικών Σπουδών στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης .
- Τμήμα Μουσικών Σπουδών στο Ιόνιο Πανεπιστήμιο της Κέρκυρας.
- Τμήμα Μουσικών Σπουδών Στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων.
- Τμήμα Θεάτρου του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης
- Τμήμα Θεατρικών Σπουδών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.
- Τμήμα Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου.
- Τμήμα Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Πατρών.
- Τμήμα Κινηματογράφου του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.
- Τμήμα Κινηματογράφου του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας.

Η ίδρυση πανεπιστημιακών εδρών, εντούτοις, περιορίστηκε από την πρώτη στιγμή υλοποίησης της ανωτατοποίησης των Καλών Τεχνών, σε όλους τους κλάδους αυτών, πλην του Χορού, με αποτέλεσμα την εξακολουθούμενη και κλιμακούμενη **παραγωγή καλλιτεχνών δύο ταχυτήτων** και επιβεβαιώνοντας με τον πλέον δυσάρεστο τρόπο το επικρατούν γνώμικό ότι **«οι Χορευτές είναι τα παιδιά της πίσω αυλής»**. Στη Χώρα μας, η μοναδική Σχολή, λειτουργούσα υπό την Κρατική Εποπτεία, και δη το Υπουργείο Πολιτισμού, είναι η Κρατική Σχολή Ορχηστρικής Τέχνης, η οποία ΔΕΝ εντάσσεται στη διοικητική δομή των ΑΕΙ.

Γ. Το κοινωνικό αίτημα περί Ίδρυσης Πανεπιστημιακού Τμήματος Χορευτικών Σπουδών υπό την εποπτεία του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων.

1. Στις αλληπάλληλες μεταρρυθμίσεις στην εκπαίδευση, τις τελευταίες τουλάχιστον δεκαετίες, από την πλευρά των ιθυνόντων που τις επέβαλαν, η ρητορική περί καλλιτεχνικής παιδείας γνώρισε, γενικά, έξαρση. Εν τούτοις, η τελική απεικόνισή της στον καλλιτεχνικό κόσμο γνώρισε στην πράξη

¹⁶ Πρόσφατα, δε, θεσμοθετήθηκε ότι η επιτυχής ολοκλήρωση του πρώτου κύκλου σπουδών οδηγεί στην απονομή ενιαίου και αδιάσπαστου τίτλου σπουδών μεταπτυχιακού επιπέδου (integrated master) στην ειδικότητα του Τμήματος, Επιπέδου 7 του Εθνικού και Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων.

πιο έντονη υποβάθμιση και απαξίωση. Ο Χορός ενσωματώνει, σε μια ενιαία διαδικασία, διανοητική και σωματική εργασία. Το περιεχόμενο της διδασκαλίας του καλύπτει, ανεξάρτητα από συμβατικές ταξινομήσεις, ένα ειδικό πεδίο της ανθρώπινης γνώσης και εμπειρίας. Η τέχνη λειτουργεί μεν αυτεξούσια, αλλά και ενοποιητικά για ποικίλα γνωστικά αντικείμενα στο επίπεδο της γενικής διδασκαλίας της, ταυτόχρονα υποβοηθά αποφασιστικά και προϋποθέτει την εξειδίκευση και την τεχνική κατάρτιση σε πολλά επίσης επιμέρους γνωστικά αντικείμενα.

Στη Χώρα μας, ο Χορευτής βρισκόταν, ανέκαθεν, αντιμέτωπος με μια κλιμακούμενη δυσαρμονία ανάμεσα στη σπουδή του και την επαγγελματική του ανέλιξη. **Η τελευταία, μάλιστα, παραμένει σε επίπεδο βιοπορισμού.** Η κατάταξη του χορού στην Τρίτη βαθμίδα εκπαίδευσης, συνιστά, εν τοις πράγμασι, μια απλή ρηματική διατύπωση του νομοθέτη, αφού η απουσία του από το εκπαιδευτικό πλαίσιο είναι αυταπόδεικτη, ομοίως δε αυταπόδεικτη είναι η απουσία σύνδεσης του χορού με τις λοιπές καλές τέχνες.

2. Για τους παραπάνω λόγους, η ανάγκη ίδρυσης Πανεπιστημιακού Τμήματος Χορευτικών σπουδών είναι αδήριτη και συνιστά πάγιο αίτημα δεκαετιών, προκειμένου να αποκατασταθεί η διαταραγμένη δομή στην Καλλιτεχνική Εκπαίδευση, να συνδεθεί ο Χορός με την εξελικτική πορεία των λοιπών Καλών Τεχνών και, κυρίως, να θεραπεύσει τα κακώς θεσπισμένα κείμενα σε βάρος του. Και ενώ η χορευτική εκπαίδευση στις λοιπές χώρες διαρκώς αναβαθμίζεται, στη Χώρα μας ο σπουδαστής χορού αντιμετωπίζεται κυρίως ως σώμα που εκπαιδεύεται σκληρά: **η Πολιτεία καθιερώνει ένα σύστημα σπουδών και κατόπιν δεν το αναγνωρίζει, ο Χορευτής αναγνωρίζεται από το Υπουργείο Πολιτισμού ως Καλλιτέχνης, όχι όμως από το Υπουργείο Παιδείας, ως πτυχιούχος.**

Κατόπιν των ανωτέρω, η καθιέρωση τετραετούς κύκλου σπουδών, μέσω θέσπισης Ανωτάτου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος, όπως συμβαίνει σε όλες τις λοιπές μορφές καλών τεχνών:

Θα προσδιορίσει το δικαίωμα πρόσβασης του σπουδαστή Χορευτή σε συγκεκριμένες καλλιτεχνικές κατηγορίες: χορογράφος, χορευτής, χοροδιδάσκαλος θεωρητικός χορού.

Θα προσδώσει πλήρη ακαδημαϊκά δικαιώματα, κατοχυρώνοντας το αναφαίρετο δικαίωμα του στη γνώση, μέσω της πρόσβασής του σε Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών της ημεδαπής και θα ισοτιμήσει παγκόσμιας αναγνώρισης μεταπτυχιακούς τίτλους.

Θα ενισχύσει τη σκηνική εμπειρία, ως βιωματική εμπειρία και προϋπόθεση, μέσω των παραστάσεων, που θα δίνονται στο Πανεπιστημιακό Θέατρο. Παράλληλα δε, ο τέταρτος χρόνος σπουδών θα παράσχει εξειδικευμένη γνώση για τις κατευθύνσεις της χορογραφίας, της έρευνας και συγγραφής, της διδασκαλίας, της performance και της διάδρασης της τέχνης του χορού με τα νέα μέσα.

Τα παραπάνω συνιστούν αυτονόητα αιτήματα για την ύπαρξη ενός ευνομούμενου Κράτους που προωθεί, εν τοίς πράγμασι και πέρα από απλά ευχολόγια, την πολιτιστική ταυτότητά του.

Επιπλέον, προκειμένου να υλοποιηθεί η απαιτούμενη ισοτίμηση και αντιστοίχιση των πτυχίων που χορηγούν οι αναγνωρισμένες Ανώτερες Επαγγελματικές Σχολές προς τα χορηγούμενα από το Α.Ε.Ι, αλλά και να αμβλυνθεί, επαρκώς, το κενό που θα δημιουργηθεί μεταξύ των υπαρχόντων αποφοίτων των Ανωτέρων Σχολών Χορού και του συσταθσόμενου πανεπιστημιακού Τμήματος, καθίσταται αδήριτη η ανάγκη να επανασυσταθεί Επιτροπή με πλήρεις γνωμοδοτικές αρμοδιότητες, επιφορτισμένη με την δυνατότητα αξιολόγησης (με καλλιτεχνικά/ακαδημαϊκά κριτήρια) και παροχής την απαιτούμενης ισοτίμησης και αντιστοιχίας προς τα πτυχία του ΑΕΙ.

Ειδικότερα, η διαδικασία¹⁷ θα αποτελείται από τα εξής στάδια:

Στο πρώτο στάδιο θα κρίνεται αν το ημεδαπό ή αλλοδαπό εκπαιδευτικό ίδρυμα, στο οποίο φοίτησε ο ενδιαφερόμενος και το οποίο χορήγησε τον υπό αναγνώριση τίτλο σπουδών, είναι ομοταγές, αν δηλαδή, από την άποψη του είδους και του περιεχομένου των παρεχομένων σε αυτό γνώσεων, καθώς και από την άποψη των προσόντων των διδασκόντων και των προϋποθέσεων της εισαγωγής των σπουδαστών σε αυτό, ανήκει στην ανώτατη βαθμίδα εκπαίδευσεως και μάλιστα στον ίδιο ή ομοειδή κύκλο τεχνών.

Εφ' όσον το ομοταγές αναγνωρισθεί, έπεται το δεύτερο στάδιο, κατά το οποίο κρίνεται το ισότιμο του τίτλου σπουδών, αν δηλαδή αυτό, αφ' ενός αποκτήθηκε με διαδικασία και ουσιαστικές προϋποθέσεις (π.χ. διάρκεια σπουδών, τρόπος διδασκαλίας, σημασία και τρόπος εξετάσεως ή άλλης δοκιμασίας για προαγωγή ή αποφοίτηση των σπουδαστών) ανάλογες με αυτές που ισχύουν στο Α.Ε.Ι και που αποδεικνύουν ότι ο τίτλος σπουδών είναι πράγματι της αυτής καλλιτεχνικής αξίας και του αυτού επιπέδου.

Ακολούθως, ο παρασχεθείς τίτλος σπουδών, που αναγνωρίσθηκε ως ισότιμος με συγκεκριμένο πτυχίο ελληνικού Α.Ε.Ι., δύναται να αναγνωρισθεί και ως αντίστοιχος προς το πτυχίο αυτό, αν δηλαδή αντιπροσωπεύει το ίδιο, κατά βάση, περιεχόμενο γνώσεων, το οποίο αντιπροσωπεύει το πτυχίο του ελληνικού Α.Ε.Ι., προς το οποίο κρίθηκε η ισοτιμία του.

Δ. Ο χορός, είναι ευρέως γνωστό, ότι αποτελεί μια βιωματική εμπειρία, με την οποία ο άνθρωπος, με εργαλείο το σώμα του, εκφράζει τα συναισθήματά του, μέσα από μια σειρά πολιτισμικά καθορισμένων χορευτικών μοτίβων. Το άτομο, με τη συναίνεση στην υιοθέτηση των καθορισμένων αυτών μοτίβων, εντάσσεται στους κόλπους ενός συγκεκριμένου πολιτισμικού συστήματος, δέχεται την ταυτότητα του πολιτισμικού αυτού χώρου και εκπέμπει σύμβολα που το καθιστούν οργανικό του μέλος. Έτσι, το φυσικό ανθρώπινο σώμα μετατρέπεται σε κοινωνικό σώμα που εκφράζει μια συγκεκριμένη κοινωνική θέση και μια συγκεκριμένη οπτική, μέσα στα πλαίσια ενός κοινωνικού περιβάλλοντος.

¹⁷ Όπως αυτή συναντάται ήδη στην ελληνική έννομη τάξη και έχει κριθεί ως προσήκουσα (ΣΤΕ 3099-3104/2017, 3735, 2542/2011, 3231/2010).

Η καθιέρωση του ως ανώτατη μορφή Τέχνης παραμένει σε αμιγώς θεωρητικό πλαίσιο, η δε προαγωγή του δεν έχει, μέχρι σήμερα, αρωγό την Πολιτεία.

Επειδή, η ίδρυση Ανωτάτου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος Χορευτικών Σπουδών συνιστά πάγιο αίτημα του καλλιτεχνικού χώρου για δεκαετίες.

Επειδή, η συμπόρευση του Χορού με τις λοιπές Καλές Τέχνες είναι αδήριτη ανάγκη, η δε παγκόσμια καλλιτεχνική διάνθιση δεν επιτρέπει πλέον την αποξένωση του Έλληνα Χορευτή από τα παγκόσμια δρώμενα.

Για τους λόγους αυτούς

ΖΗΤΟΥΜΕ

Τη σύσταση Ανωτάτου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος Χορευτικών Σπουδών με τη μορφή Ν.Π.Δ.Δ, πλήρως αυτοδιοικούμενου και τη σύσταση Επιτροπής προς παροχή ισοτίμησης και αντιστοιχίας των πτυχίων που απονέμονται από τις Ανώτερες Επαγγελματικές Σχολές Χορού και την Κρατική Σχολή Ορχηστρικής Τέχνης προς τα πτυχία του Πανεπιστημιακού Τμήματος Χορευτικών Σπουδών.

Αθήνα, 26 Φεβρουαρίου 2021

Η Νομική Σύμβουλος

Η Πανελλήνια Ένωση Αναγνωρισμένων Σχολών Χορού

Αικατερίνη Διαμαντή

Δια της Προέδρου

Σταυρούλα Ρουτσάκου

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ Κ. ΔΙΑΜΑΝΤΗ
ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ LL.M
ΧΑΡ. ΤΡΙΚΟΥΠΗ 18Α & ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ
ΑΘΗΝΑ, Τ.Κ. 10679, ΤΗΛ: 210 3800523
e-mail: diamantiscaterine@gmail.com

